

MOSSEN VAN DE WESTZIJDE (KORTENHOEFSE PLASSEN)

door E. Agteribbe en S. Groenhuijzen

Voor het Vechtplassenonderzoek werden in 1950 door ons enige excursies gemaakt naar het Westelijke deel der Kortenhoefse plassen, de z.g.n. Westzijde, en naar de daaraan grenzende Horstermeerdijk.

Deze plassen, die door uitvening ontstaan zijn, bevinden zich tussen 't Gooi en de Vechtstreek, in de L.V.O.N.hokken N 4, 17, 42 en 17, 43.

De excursies beperkten zich alleen tot een mossen-inventarisatie, het verzamelen van enige fungi, het nemen van een watermonster uit een der grote open plassengedeelten en enige pH-bepalingen, die variëerden van 3,8 tot 5,0.

Totaal verzamelden wij hier 37 verschillende musci en 6 hepaticae, waarvan het merendeel tot de z.g. algemene soorten behoort.

Opmerkelijk was dat op de door ons onderzochte gedeelten in het geheel geen Polytrichumspecies gevonden werden, terwijl daarentegen Mnium subglobosum hier zeer talrijk voorkwam en wel uitsluitend in de sphagneta, bij een pH van 4,0. Deze soort heeft rechtopstaande stengels die sterk met een rood rhizoïdenvilt bezet zijn. De blaadjes zijn min of meer rond van vorm, langs de rand gezoomd en hebben een nerf die ver voor de afgeronde bladtop eindigt.

De Prodrumus Florae Batavae (1892) geeft hiervan 4 vindplaatsen op waarbij als de het meest naar het westen gelegen vindplaatsen Kudelstaart en Achttienhoven vermeld worden. Meer recente opgaven vinden we van het Naardermeer door Dr v.Zinderen Bakker (Naardermeerboek 1942), van de Duvelsandam in de Botshol (zie Agsteribbe in het Botsholboekje van Dr V. Westhoff, 1949) en van 't Hol bij Kortenhoef (Mei 1944; leg. C. Homburg, det. en in herb. S. Groenhuijzen).

Herzog rekent deze soorten tot de arktisch-alpine soorten (Geographie der Moose) en vermeldt hiervan verder dat ze: "im atlantischen und baltischen Bezirk dagegen teilweise und als Relikt auftritt, im pontischen überhaupt fehlt".

In een nogal dichtbegroeid Alnetum (N 4, 17, 43) met

vrij veel *Sorbus aucuparia* groeide ook nog een flinke Es, die aan de voet vrijwel geheel met *Homalia trichomanoides* bedekt was. Dit Alnetum leverde ons 26 soorten op, o.a. *Amblystegium juratzkanum*, *Leptodictyum riparium*, *Campylium stellatum*, *Fissidens adianthoides*, vrij veel *Thuidium tamariscinum* en langs de rand een behoorlijke vertegenwoordiging van *Calliergon cordifolium* en *C. giganteum*, plus *Chiloscyphus polyanthus* (pH 4.0).

Een volgend Alnetum (N. 4, 17, 42) leverde ons nog *Bryum inclinatum* (cum spor.!) op. Er kwam o.a. *Riccia fluitans* bij een *Cladium mariscus*-vegetatie in 't zelfde IVON-hok voor, meer ten Oosten van het Alnetum gelegen, in een flinke hoeveelheid.

Fontinalis antipyretica en *Drepanocladus aduncus* zijn door ons alleen in 't gedeelte langs de Horstermeerdijk gevonden.

Van de verzamelde fungi is *Galera sphagnum* (Fr. & Pers.) Kühn, een soort die sterk aan *Sphagnum*-vegetaties gebonden is, en is *Collybia dryophila* var. *oedipus* Quel - waarbij de sponsachtig holle steel een nogal opgezwollen voet heeft - de in sphagneta voorkomende variëteit van *Collybia dryophila*. *Cortinarius incisus* (Pers.) Fr. en *Omphalia schwartzii* zijn soorten die men ook buiten de sphagneta aantreft.

ANALYSE VAN HET WATER.

Monster genomen uit de grote plas (N.4, 17, 43).

pH 6,5		
Indampresidu	320,5	mg/l
Gloeirest	301,5	"
Cl	53,4	"
SO ₄	27,6	"
NO ₃	afwezig	
NO ₂	spoor	
NH ₄	2,40	mg/l
Ca	60,7	"
Mg	8,6	"

Met een pH van 6,5 is het water volgens de schaal van Braun-Blanquet zwak zuur. Uit het gehalte aan opgeloste zouten valt op te maken dat dit een eutrooph wa-

ter is. Ook het calciumgehalte is niet onbelangrijk. Dat dit een voedselrijk water is, blijkt wel duidelijk uit de aanwezigheid van ammonium-verbindingen, zij het dan in betrekkelijk geringe hoeveelheden. De aanwezigheid hiervan in het water is zeer waarschijnlijk te wijten aan het feit dat de riolering van het dorp Kortenhoef op de plassen loost. Bovendien staan de plassen in directe verbinding met het vrij druk bevaren Hilversums kanaal. Ten tijde van onze excursie bleek dan ook het water van de grote plas geheel troebel te zijn door de aanwezigheid van plankton.

Het chloride gehalte is vrij laag, aanmerkelijk geringer (evenals het sulfaatgehalte) dan dat van de aangrenzende Ankeveense plassen.

Summary

The mossflora of a marshland, called the "Kortenhoefse plassen" in the province of North-Holland, has been investigated. It consists of a fairly large lake, with many isles and numerous land-tongues. The water is faintly acid and has an eutrophic character.

A rather rare moss, *Mnium subglobosum*, is fairly common here and occurs in sphagneta with an acidity of pH 4,0. Another notable find was *Homalia trichomanoides* in large patches on a *Fraxinus excelsior*, standing on the edge of an *Alnetum*.

Soortenlijst

MUSCI

Amblystegium juratzkanum Schimp:
 " *serpens* (Hedw.) B. et S.
Atrichum undulatum (Hedw.) P.B.
Aulacomnium paluste (Hedw.) Schw.
Brachythecium rutabulum (Hedw.) B. et S.
 " *salebrosum* (W. & M.) B. et S.
Bryum inclinatum (Brid.) B. et S. (cum spor.)
 " *pseudotriquetrum* {Hedw.} Schw.
Calliergon cordifolium (Hedw.) Schw.
 " *giganteum* (Schimp.) Kindb.
Calliergonella cuspidata {Hedw.} Loeske
Campylium stellatum (Hedw.) L & J.

Ceratodon purpureus (Hedw.) Brid.
Dicranum bonjeani de Not.
Drepanodadus aduncus (Hedw.) Warnst.
Eurhynchium stokesii (Turn.) B. & S.
Fissidens adianthoides (Hedw.)
Fontinalis antipyretica Hedw.
Homalia trichomanoides (Hedw.) B. & S.
Hypnum cupressiforme Hedw.
Leptodictyum riparium (Hedw.) Warnst.
 " " fo *longifolium*
Mnium affine Schw.
 " *hornum* Hedw.
 " *subglobosum* B. & S.
 " *undulatum* Hedw.
Plagiothecium denticulatum (Hedw.) B. & S.
Pseudoscleropodium purum (Hedw.) Fleisch.
Rhytidiadelphus squarrosus (Hedw.) Warnst.
Sphagnum acutifolium Ehrh.
 " *fimbriatum* Wils
 " *palustre* L.
 " *plumulosum* Roell.
 " *recurvum* P.B.
 " " var. *mucronatum*
 " *squarrosus* Pers.
 " *subsecundum* Nees.
Thuidium tamariscinum (Hedw.) B. & S.

HEPATICAE

Calypogeia trichomanis (L.) Corda
Chiloscyphus polyanthus (L.) Corda
Lophocolea bidentata (L.) Dum.
 " *heterophylla* (Schrad.) Dum.
Pellia epiphylla (L.) Corda
Riccia fluitans L.

+ +
+

OVER DE INVLOED VAN VERSCHILLENDE BOOMSOORTEN OP DE MOSVEGETATIE

door J. van Borssum Waalkes

Op het landgoed "De Braak" (eigend. Natuurmonumenten) bij Paterswolde, is getracht een idee te verkrijgen over de invloed, die verschillende bomen op de lagere